

NOTAT

6. april 2020

Høringsnotat vedrørende forslag til lov om produkter og markeds- overvågning

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at styrke beskyttelsen af danske forbrugere og andre brugere mod ulovlige produkter. Lovforslaget skaber en ny, stærk ramme for håndhævelse af kravene til produkters sikkerhed og overensstemmelse på tværs af en række produktområder, herunder legetøj, børneomsorgsprodukter, fyrværkeri, el-apparater, maskiner mv. Lovforslaget supplerer EU-forordning 2019/1020 af 20. juni 2019 om markedsovervågning og produktoverensstemmelse.

Formålet med lovforslaget er desuden konkret at standse den farlige tendens, særligt blandt unge, hvor lattergas anvendes til rusmiddelformål.

Lovforslaget er sendt i høring den 12. november 2019 med høringsfrist den 10. december 2019. Lovforslaget er sendt i fornyet høring vedr. reglerne for salg lattergas den 22. januar 2020 med høringsfrist den 18. februar 2020. Der er i alt modtaget høringssvar fra 11 eksterne høringsspartes. Heraf har 9 haft bemærkninger til udkastet til lovforslag.

De væsentligste bemærkninger fra de hørte parters til de enkelte emner i lovudkastet gennemgås og kommenteres nedenfor.

Derudover har visse høringssvar givet anledning til redaktionelle ændringer og præciseringer i lovteksten og bemærkningerne.

2. Generelle bemærkninger

Høringen viser, at lovforslaget overordnet er positivt modtaget, og at der er opbakning til intentionen om at skabe en samlet ramme for kontrolindsatsen på tværs af produktområder, ensarte og udvide kontrolbeføjelserne og skærpe straffen for at overtræde reglerne.

Samtidig udtrykker flere høringsspartes dog tvivl om, hvorvidt lovforslagets ambitioner kan indfries, uden at der tilføres yderligere ressourcer til kontrolindsatsen og uden endnu mere vidtgående skærpede af kontrol og sanktionering, herunder ikke mindst i forhold til at kunne dæmme op for salget af farlige produkter fra globale platforme.

Dansk Erhverv (DE), Dansk Industri (DI), Forbrugerrådet TÆNK (FT) og TEKNIQ Arbejdsgiverne (TA) er generelt positive over for ønsket om at ensrette markedsovervågningen på tværs af produkter og myndigheder.

FT finder det positivt, at lovforslaget skal dække både harmoniserede og ikke-harmoniserede produktregler, og at der lægges op til at afprøve nye metoder i markedsovervågningen.

Både DI og DE efterspørger dog også mere ensartethed på EU-niveau, og særligt DI ville foretrække, at ensretningen af regler skete på EU niveau.

Både DI, DE og FT gør opmærksom på, at det er en kompliceret øvelse (at samle regler på tværs af mange forskellige produktområder), og at det på nuværende tidspunkt er vanskeligt at vurdere konsekvenserne.

DE tvivler stærkt på, at lovforslaget i sin nuværende form vil sikre, at der kan sættes mere effektivt ind over for overtrædelser på området. DE foreslår i den forbindelse, at lovforslaget evalueres efter et år.

FT vurderer, at de foreslåede sanktionsniveauer er markant for lave, og at det bør have endnu større konsekvenser at overtræde reglerne og udsætte forbrugerne for alvorlige risici. FT og DE udtrykte på interessentmøder, at det foreslåede bødeniveau ikke vil opnå den tilsigtede præventive virkning og at bødeniveauet bør hæves. Fyrværkeribranchen foreslår, at samme sanktionsniveau bør gælde alle produkter, herunder også fængselsstraf.

DE foreslår desuden, at samarbejdet mellem myndigheder og organisationer styrkes. DI foreslår, at der nedsættes et udvalg for at få en bedre forståelse for lovforslagets konsekvenser.

Teleindustrien (TI) udtrykker overordnet forståelse for, at man politisk ønsker at beskytte forbrugerne mod farlige produkter. Grundlæggende ser TI dog med bekymring på udviklingen, hvor der på flere og flere områder anvendes blokering af forbrugernes adgang til dele af internettet som redskab til regulering og indgreb, jf. særligt lovforslagets §22-23.

Vedr. lattergas er der modtaget enkelte høringssvar. FT hilser forslaget meget velkomment, mens både DE, Foreningen for Dansk Internethandlende (FDIH) og ISI Culinary også er positive over for hensigten med forslaget, men udtrykker bekymring for de erhvervsmæssige konsekvenser af flere af de konkrete tiltag. ISI Culinary vurderer, at de foreslåede stramninger vedr. salget af lattergaspatroner vil få den konsekvens, at producenter af N2O patroner vil være tvunget til at indstille deres salg til forbrugere i Danmark.

Kommentar

Danskere skal kunne have tillid til, at produkter er sikre og opfylder de egenskaber, de lover. Det gælder uanset, hvilken type produkt, der er tale om, samt hvor og hvordan det pågældende produkt i øvrigt er reguleret.

Dette lovforslag skal skabe den overordnede ramme for kontrolmyndighedens håndhævelse af kravene til produkters sikkerhed og overensstemmelse, og dermed sikre, at mulighederne for at føre kontrol og sanktionere eventuelle overtrædelser er ens på tværs af produktområder.

Mens de overordnede krav til sikkerhed og overensstemmelse fastlægges i lovforslaget, vil lovforslaget blive suppleret af bekendtgørelser, som udstedes inden for hvert enkelt produktområde, med de særlige krav, der gør sig gældende for de pågældende produkter.

Det er et mål i sig selv, at reglerne præsenteres på en letforståelig måde, så borgere og erhvervsdrivende kan få et klart overblik over gældende ret. I forlængelse af lovforslaget vil Sikkerhedsstyrelsen, som ét element i en sammenhængende kommunikationsindsats om loven, blandt andet udarbejde en hjemmeside, som samler alle relevante regler om produktsikkerhed og markedsovervågning ét sted, og formidler dem på en lettilgængelig og brugervenlig måde. Sikkerhedsstyrelsen vil involvere de relevante organisationer i arbejdet.

Et væsentligt formål med lovforslaget er at sikre, at det får en mærkbar konsekvens at overtræde reglerne. Sanktionerne skal være effektive og have en præventiv effekt, men de skal samtidig være proportionale. Med lovforslaget hæves de vejledende bødeniveauer markant i forhold til gældende praksis, ligesom det foreslås at udvide muligheden for fængselsstraf, som i dag alene gælder på fyrværkeriområdet, til andre områder, hvor produkterne i særlig grad kan indebære en alvorlig risiko, herunder på områderne for maskiner, trykbærende udstyr og el- og gasprodukter. Det foreslås, at imødekomme høringssvarene, så bødeniveauets udgangspunkt bliver 50.000 kr. frem for de 25.000, 50.000 og 75.000 kr. som fremgår af høringen. Udgangspunktet hæves således samtidig med at bødefastsættelsen forenkles. Derudover foreslås det at imødekomme muligheden for at idømme fængselsstraf op til 2 år under skærpende omstændigheder vil gælde alle områder, hvor der er tale om alvorlig risici.

Da der er tale om en ny hovedlov, der i væsentligt omfang bygger på flere eksisterende love, men som samtidig rummer en række nye, og ikke tidligere afprøvede kontrolbeføjelser, vurderes det at være relevant at gennemføre en evaluering. Ét år vurderes dog at være for lidt til at vurdere, om loven og anvendelsen af denne lever op til formålet, hvorfor det foreslås, at der gennemføres en evaluering af loven efter to år. Det foreslås, at evalueringen gennemføres af Sikkerhedsstyrelsen med forankring i det rådgivende organ, jf. lovforslagets § 38.

Vedrørende lattergas er det afgørende for regeringen og et bredt flertal af folketingets partier hurtigst muligt at få stoppet den livsfarlige tendens, hvor

unge anvender lattergaspatronerne til rusmiddelformål. Det kræver, at vi tager ekstraordinære midler i brug.

Regeringen anerkender, at der eksisterer et mindre privat marked for lattergaspatroner til flødeskum mv., men det er vurderingen, at hovedparten af de lattergaspatroner, der sælges til privatpersoner i dag, reelt sælges til et andet formål end det, de er tiltænkt. Med lovforslaget bevares muligheden for, at kageentusiaster og andre kan købe de patroner, de har brug for, relevante steder og under bestemte betingelser.

3. Bemærkninger til de konkrete elementer i lovforslaget

Kommenteringen af høringssvarene er sket med udgangspunkt i følgende overordnede opdeling. Det bemærkes, at der er tilføjet og justeret i rækkefølgen på bestemmelserne. Der henvises derfor til bestemmelserne, som de fremgår af lovforslaget og ikke bestemmelserne, som de var i høring.

- 3.1. Lovforslagets anvendelsesområde (kap. 1)
- 3.2. De erhvervsdrivendes forpligtelser (kap. 2)
- 3.3. Lovforslagets økonomiske konsekvenser for det offentlige, herunder tilførsel af ressourcer
- 3.4. Salg og markedsføring af lattergas til forbrugere (§§ 9-13)
- 3.5. Kontrol og markedsovervågningsbeføjelser
 - 3.5.1. Indledende om kontrol
 - 3.5.2. Underretningspligt til kontrolmyndigheden (§ 5, stk. 3)
 - 3.5.3. Krav til borgere og virksomheder, når produkter stilles til rådighed for andre (§ 7)
 - 3.5.4. Adgang til at indhente oplysninger (§ 15)
 - 3.5.5. Udtagning af produkter (§ 17)
 - 3.5.6. Påbud om fjernelse af indhold fra onlinegrænseflader (§ 22)
 - 3.5.7. Blokering af onlinegrænseflader (§ 23)
 - 3.5.8. Kontrol med produkter fra tredjelande (§ 30)
- 3.6. Henvisninger til standarder som ikke indføres i Lovtidende (§ 37)
- 3.7. Forslag om et rådgivende organ om produkter og markedsovervågning og det øvrige samarbejde mellem myndigheder og organisationer m.v. (§ 38)
- 3.8. Klageadgang (§ 39)
- 3.9. Sanktioner (§ 43)
- 3.10. Lovforslagets ikrafttrædelsestidspunkt (§ 44)

3.1. Lovforslagets anvendelsesområde (kap. 1)

DE, DI og FT ser overordnet positivt på, at alle Sikkerhedsstyrelsens produktområder er omfattet af lovforslaget, og vurderer, at det vil få en positiv betydning for Sikkerhedsstyrelsens kontrol.

DE vurderer, at metoder og kontrolhjemler så vidt muligt bør ensartes på tværs af myndigheder, da det er ineffektivt for virksomheder at skulle forholde sig til forskellige kontrolprocesser og hjemler.

DI bemærker dog, at den nationale ensretning begrænses af, at anvendelsesområdet i udgangspunktet er afgrænset til produkter under Sikkerhedsstyrelsens ressort, hvorfor andre myndigheder fortsat har muligheden for at udarbejde forskellige regler og beføjelser. DI forstår samtidig, at lovforslaget skal lette arbejdet for andre myndigheder, der vælger at implementere EU's markedsovervågningsforordning på samme måde som Sikkerhedsstyrelsen, hvilket kan være praktisk for myndighederne, men det er svært for DI og andre at overskue konsekvenserne heraf.

FT bemærker i den forbindelse, at der fra kontrolmyndighedernes side bør være fokus på et stærkt samarbejde, hvor reglerne fortolkes i en helhedsorienteret retning, så forbrugerbeskyttelsen bliver så høj som muligt.

FT efterspørger, at lovforslagets anvendelsesområde dækker sikkerheden ved internetforbundne produkter (IoT), jf. kontrolmyndighedens adgang til bl.a. indlejret software efter lovforslagets § 15, da hacking i praksis kan udløse fysiske faremomenter.

Kommentar

Lovforslagets anvendelsesområde skal afspejle det overordnede ønske om at ensrette håndhævelsen af regler på produktområdet. Det bemærkes, at produktspecifikke (materielle) krav ikke umiddelbart berøres af lovforslaget, og at de pågældende krav vil følge af bekendtgørelser. Lovforslaget skal derfor ses som et værktøj, der først og fremmest gør det nemmere for kontrolmyndigheden at føre kontrol, og som samtidig gør det lettere for de erhvervsdrivende at få et overblik over kontrolmyndighedens beføjelser.

Uanset lovforslaget gælder EU's markedsovervågningsforordning umiddelbart, og det vil under alle omstændigheder – som i dag - være nødvendigt at kigge flere steder for at få overblik over reglerne. Regeringen ser derfor en synergieffekt i at samle de overordnede regler på Sikkerhedsstyrelsens område i lovforslaget, herunder særligt for erhvervsdrivende, der beskæftiger sig med forskellige produkter. Samtidig vil der kunne udføres kontrolindsatser efter samme regler på tværs af flere produktområder, hvilket forventeligt giver en bredere og mere effektiv kontrol for pengene.

I Danmark er ansvaret for markedsovervågningen af produkter spredt på en række forskellige myndigheder med udgangspunkt i først og fremmest

faglige hensyn. Sikkerhedsstyrelsen har ansvaret for de fleste produktområder. Lovforslaget har haft til intention at ensarte håndhævelsen på alle Sikkerhedsstyrelsens områder.

Sikkerhedsstyrelsen vil desuden blive udpeget som såkaldt "centralt forbindelseskantor" i Danmark efter markedsovervågningsforordningens artikel 10. I den henseende er det Sikkerhedsstyrelsens opgave at sikre et stærkt samarbejde med de øvrige markedsovervågningsmyndigheder, herunder også at implementeringen af forordningen og håndhævelsen af produktreglerne i øvrigt sker så ensartet som muligt på tværs af produktområder.

IoT-produkter omfattes ikke af lovforslaget i den forstand, at selve it-sikkerheden ved produkter ikke er omfattet. IoT-produkter er dog omfattet, hvis den fysiske sikkerhed ved produktet påvirkes af en it-fejl. Det bemærkes, at EU-Kommissionen i øjeblikket arbejder på at imødekomme nogle af udfordringerne med den hurtige, teknologiske udvikling ved i første omgang at efterse gældende EU-lovgivning. Det vurderes hensigtsmæssigt, at afvente dette arbejde fremfor at lave nationale særregler på området.

3.2. De erhvervsdrivendes forpligtelser

DI ønsker oplyst, hvordan forholdet er mellem de erhvervsdrivendes forpligtelser i medfør af lovforslaget og forpligtelserne i medfør af EU-retten, herunder ny EU-regulering.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) mener, at det giver anledning til uklarhed, at udkastet indeholder bestemmelser, f.eks. i § 5, stk. 2, der regulerer produkters anvendelse. DA bemærker, at det følger af lovforslagets kap. 1, at lovens anvendelsesområde vedrører produkter, deres egenskaber og deres markedsføring, men ikke deres anvendelse.

DE bemærker, at det er sandsynligt, at virksomheder vil anvende lovforslaget til at søge oplysning om deres forpligtelser, og at virksomhederne vil opleve en konflikt mellem forskellig lovgivning, når de læser § 5. DE foreslår derfor, at § 6 ikke gælder for erhvervsdrivendes forpligtelser, der fremgår af harmoniseret EU-regulering.

Fyrværkeribrancheforeningen (F) anfører, at der er store forskelle på de erhvervsdrivendes forpligtelser, når reguleringen af fyrværkeriområdet sammenlignes med lovforslaget, herunder § 5.

Kommentar

Høringssvarene tydeliggør behovet for at lovforslaget belyser forholdet imellem de erhvervsdrivendes forpligtelser i forhold til bl.a. EU-retten og nærværende lovforslag.

Det bemærkes, at § 5 skal gælde for alle produkter, der er omfattet af lovforslagets anvendelsesområde. De erhvervsdrivendes forpligtelser skal implementeres, medmindre der er tale om forordninger. Forpligtelserne implementeres delvist i lovforslaget og delvist i produktspecifikke bekendtgørelser.

Lovforslaget vil således alene indeholde et overordnet og mere generelt krav i §5, som forpligter alle erhvervsdrivende. Bestemmelsen er formuleret på en sådan måde, at den kan rumme de forskelle, der følger af EU-reguleringen, idet denne er udarbejdet over en lang årrække og i øvrigt implementeret på forskellige måder. Dette sker netop for at undgå, at der opstår en konflikt mellem lovforslaget og mere specifik produktregulering. Det betyder, at loven vil blive suppleret af bekendtgørelser, hvor specifikke krav til hvert enkelt produktområde og særlige forpligtelser for de erhvervsdrivende vil fremgå.

Det er vurderingen, at det er nødvendigt at præcisere denne struktur i lovforslaget. Der bør derfor indsættes et nyt punkt i lovforslagets almindelige bemærkninger, så det klart fremgår, hvad lovforslaget indebærer.

Derudover bemærkes det, at lovforslaget ikke indeholder bestemmelser, der regulerer produktets anvendelse. § 5, stk. 2, er således krav til den måde, hvorpå produktet er fremstillet og indrettet.

3.3. Lovforslagets økonomiske konsekvenser for det offentlige, herunder tilførsel af ressourcer til kontrolindsatsen

Både DE, DI og FT udtrykker tvivl om, hvorvidt lovforslagets ambitioner, herunder målet om en mere effektiv kontrol med produkter fra 3. lande, kan indfris uden tilførsel af yderligere ressourcer til kontrol og opfølgning.

DI bemærker i den forbindelse, at skærpede sanktioner og flere kontrolbeføjelser, jf. nedenfor, kun udgør en mindre del af en effektiv markedsovervågning. Det samlede kontroltryk er afgørende. DI erfarer, at det nuværende kontroltryk er for lavt til at sikre fair konkurrence og minimere risikoen for, at der findes usikre sikre produkter på markedet.

DI, DE og FT mener, at det er nødvendigt at øge kontroltrykket via flere ressourcer, for at markedsovervågningen i Danmark bliver mere effektiv.

FT bemærker, at idet lovforslaget forudsætter (og tilsigter) flere straffesager på området, vil der skulle afsættes ressourcer til at løfte den opgave.

Kommentar

Kontrollen med produkters overensstemmelse med gældende ret skal være effektiv. Lovforslaget danner grundlag for mere risikobaseret kontrol, som

giver mulighed for at målrette kontrollen og bruge ressourcerne på en måde, som tjener både erhvervslivet og det offentlige bedst.

Sideløbende med dette lovforslag udvikler Sikkerhedsstyrelsen, med baggrund i - og støtte fra regeringens vækstplan for handel og logistik samt finansiering fra EU Kommissionen, et digitalt værktøj til markedsovervågning baseret på kunstig intelligens. Værktøjet screener nettet effektivt for farlige og ulovlige produkter og vil dermed styrke kontrolindsatsen markant. Der er ligeledes i regi af vækstplanen for handel og logistik afsat ressourcer til håndhævelsen for at sikre, at der kan følges op med relevante tiltag og eventuelle sanktioner i forhold til den større mængde ulovlige produkter, som forventes at blive opdaget fremover.

Derudover er det vurderingen, at de offentlige økonomiske konsekvenser kan rummes af de i forvejen fastsatte økonomiske rammer på myndighedernes områder. Lovforslaget vurderes kun i begrænset omfang at have økonomiske konsekvenser for politiet, anklagemyndigheden og domstolene, hvilket vil fremgå af lovforslaget.

3.4. Salg og markedsføring af lattergas til forbrugere (§§ 9-13)

Alle indkomne høringssvar udtrykker opbakning til intentionerne bag den foreslåede regulering.

FT hilser reguleringen af salget af lattergaspatroner meget velkommen.

ISI Culinary (ISI) foreslår, at definitionerne i lovforslaget tilpasses, så de stemmer overens med, at N2O i EU og på verdensplan er anerkendt som fødevarerilsætningsstof og som udgangspunkt egnet til indtagelse.

Vedr. mængdebegrænsningen (2 patroner) vurderer både DE, FDIH og ISI, at denne vil pålægge de erhvervsdrivende byrder. I dag sælges patronerne typisk i pakninger på mindst 10 patroner. På den korte bane vurderer DE, at der bør være en overgangsperiode på tre måneder, hvor virksomheder kan udskifte deres varelagre. ISI mener, at mængdebegrænsningen ikke giver mening økonomisk eller produktionsteknisk, og at den udgør en urimelig handelshindring. ISI mener desuden, at sammenligningen med smertestillende midler ikke er hensigtsmæssig, da lægemidler indtages direkte, mens N2O ikke er bestemt til inhalation. ISI mener, at det (i stedet for en mængdebegrænsning mv.) kunne overvejes at kræve endnu tydeligere advarsler mod menneskelig indtagelse på emballagen. ISI samt en række forhandlere af lattergaspatroner har desuden oplyst Erhvervsministeriet, at lattergaspatronerne indeholder 8,4 gram, hvorfor grammængden bør ændres, så det passer med to små patroner.

Vedr. forbuddet mod at sælge lattergaspatroner på udsalgssteder, hvor der i forvejen sælges alkohol, tobak mv., vurderer FDIH, at dette ikke giver

mening i forhold til internethandlen, særligt i lyset af det sideløbende krav om et alderskontrollsystem. Det er, ifølge FDIH, netop forhandlerne af alkohol, tobak mv., der i forvejen har et effektivt alderskontrollsystem, som også vil kunne tilpasses og anvendes i forhold til lattergas, hvorfor disse forhandlere ville være i stand til at kontrollere og dokumentere et lovligt salg. Øvrige forhandlere, eksempelvis isenkræmmere, som gerne må sælges lattergaspatroner, har ikke erfaring med alderskontrollsystemer, og vurderes ikke at ville bruge ressourcer på at anskaffe/udvikle det. ISI vurderer derfor, at forbuddet kombineret med kravet om et alderskontrollsystem vil betyde at detailhandlens salg med lattergaspatroner til private vil ophøre helt. ISI foreslår, at forbuddet alene kommer til at omfatte kiosker og ikke fx supermarkeder. ISI efterspørger desuden en klar præcisering af, at salgssteder der ikke sælger til forbrugere, ikke er omfattet af forbuddet.

Vedr. kravet om et effektivt alderskontrollsystem ved salg online påpeger DE og FDIH en række uhensigtsmæssigheder ved dette. Organisationerne påpeger, at der er tekniske, fysiske og økonomiske barrierer, som ikke umiddelbart kan løses på den korte tid, som er til rådighed, inden lovforslaget træder i kraft. Begrænsningerne vedrører særligt muligheden for at alderskontrollen kan kobles op på betalingsmidlet, hvor der så vidt organisationerne er informerede, endnu ikke er indgået aftaler med bankerne. Det er således ikke på nuværende tidspunkt muligt at lave den påkrævede løsning. DE henviser i den forbindelse til det aktuelle lovudkast på tobaksområdet, hvor der lægges op til at indføre et tilsvarende krav, men hvor lovudkastet anerkender de tekniske udfordringer med alderskontrollsystemet og lægger op til, at løsningen bør være på plads, inden kravet kan effektueres. DE opfordrer til en tilsvarende model vedr. lattergas og i øvrigt, at der sikres koordination på tværs af områderne.

Kommentar

Med lovforslaget ønsker regeringen at sende et tydeligt signal om, at lattergas er farligt, når det bruges til andre formål, end det er fremstillet til, og at stoppe anvendelsen af lattergas som et rusmiddel. De foreslåede tiltag er fastsat for at sikre, at lattergaspatroner ikke fremover kan sælges til rusmiddelformål, og at det særligt for unge bliver særdeles svært at få adgang til patronerne.

Reglerne for salg af lattergaspatroner vedrører alene salg til privatpersoner. Dette vurderes at fremgå tydeligt både af lovforslaget og bemærkningerne.

Det er vurderingen, at markedet for lattergaspatroner til privatpersoners lovlige formål, eksempelvis flødeskum, ikke er ret stort. Den foreslåede mængdebegrænsning på 17 gram lattergas er fastsat ud fra, at det fortsat skal være muligt for voksne over 18 år at købe lattergaspatroner i et omfang, som er tilstrækkeligt i forhold til fremstilling af flødeskum til kager

mv. Det vurderes, at lattergaspatroner der sælges i pakninger af 10 patroner eller mere, kan misbruges til andre formål. Derfor bør salg af så store mængder stoppes hurtigst muligt. Der er i øvrigt intet til hinder for, at eksempelvis isenkræmmere sælger patronerne enkeltvis, så det undgår udfordringen med ikke at kunne komme af med de indkøbte lagre. Gram-mængden foreslås dog justeret fra 16 til 17 gram, så det passer med to små lattergaspatroner.

Forbuddet mod at sælge lattergas på udsalgssteder, der også sælger tobak, alkohol mv., skal gøre lattergas så utilgængeligt som muligt for personer, der ikke ønsker at anvende patronerne til flødeskum og tilsvarende lovlige formål, og sende et klart signal om, at lattergas ikke er et rusmiddel. Det har været et klart politisk ønske, at lattergas skal væk fra kioskerne, fordi kontrolindsatser har afsløret, at der er foregået ulovligt salg her, og fordi der er indikationer på, at det ulovlige salg fortsat sker, herunder til unge i nattelivet. Det er samtidig ikke juridisk muligt at skelne mellem kiosker og eksempelvis købmænd og supermarkeder.

Vedr. kravet om et effektivt alderskontrollsystem anerkendes udfordringerne med at finde den rette tilgængelige løsning, som ikke medfører unødvendige byrder for hverken sælgere eller forbruger. Det er vurderingen, at en sådan teknologisk løsning ikke i øjeblikket findes. På den baggrund bør bestemmelsen om alderskontrollsystemet træde i kraft på et senere tidspunkt end resten af lovforslag.

Regeringen vurderer dog, at hensynet til unges sikkerhed og sundhed, herunder risikoen for dødsfald og alvorlige skader, er særdeles tungtvejende, og at de resterende regler for lattergas og ikrafttrædelsesdatoen derfor bør fastholdes.

3.5. Kontrol og markedsovervågningsbeføjelser

3.5.1. Indledende om kontrol

DE, DI og FT støtter overordnet indførelsen af nye og mere effektive kontrolbeføjelser.

DE understreger, at der er alvorligt behov for øgede kontrolredskaber med henblik på at sikre forbruger- og produktsikkerheden, da nogle aktører på markedet ikke har den fornødne respekt for overholdelsen af den EU-retlige regulering for produktsikkerhed. DE vurderer, at selvom visse af bestemmelserne kan virke indgribende over for de berørte virksomheder, vil den kontrol, som udøves gennem de foreslåede bestemmelser, kunne ske uden krænkelse af retssikkerheden, dog under forudsætning af, at myndighederne udøver deres kontrol i overensstemmelse med gældende dansk ret, herunder forvaltningsretten, og retssikkerhedsmæssige principper.

DI støtter intentionen om at udnytte data og nye teknologier for at styrke den risikobaserede tilgang til markedsovervågningen. Samtidig er DI optaget af at sikre virksomhedernes retssikkerhed ved anvendelse af disse data. DI efterspørger en nærmere beskrivelse af virksomhedernes retssikkerhed. Endelig påpeger DI, at adgangen til privat ejendom uden retskendelse er for bred og begrænses til absolut nødvendige tilfælde eller tilfælde med begrundet mistanke. Adgangen skal altid begrundes.

FT støtter risikobaseret kontrol, men mener, at der samtidig bør være generel markedsovervågning på alle områder, hvor alle kan risikere at få produkter udtaget til kontrol, da dette kan have en præventiv effekt.

Kommentar

Regeringen ønsker at tildele Sikkerhedsstyrelsen nye redskaber for at opnå en mere effektiv kontrol. Samtidig er regeringen meget optaget af, at retssikkerheden bevares for alle, herunder at både retssikkerhedsloven, databeskyttelsesreglerne og forvaltningsretten i øvrigt overholdes.

Der er fortsat et behov for, at kontrolmyndighederne – ligesom det er tilfældet i dag – kan få adgang til lokaliteter uden retskendelse i de særlige tilfælde, hvor det skønnes nødvendigt. Om det er nødvendigt afhænger således af, om det er proportionalt at opnå adgang, herunder om formålet med adgangen kan opnås på anden vis. Der vil i alle tilfælde blive foretaget en vurdering af, om indgrebet er nødvendigt. Adgangen kan omfatte erhvervs-mæssige lokaliteter og visse nærmere angivne private lokaliteter. De private lokaliteter er begrænset til dem, som vurderes at være absolut nødvendige.

Det er samtidig et grundlæggende princip, at regelrette borgere og virksomheder i mindst muligt omfang bør generes af kontrol. Derudover er det væsentligt at bemærke, at det er den erhvervsdrivendes ansvar at sikre, at produkter, der gøres tilgængelige på markedet, er i overensstemmelse med gældende ret.

Lovforslaget danner grundlag for en datadrevet kontrolmodel, som tager udgangspunkt i risiko. Med en risikobaseret kontrol baseret på valide data om kontrolobjekterne, markedet mv., kan kontrolindsatsen kanaliseres derhen, hvor risikoen for lovovertrædelser og sikkerhedsmæssige problemer er størst. Dermed kan ressourcerne, jf. ovenfor, blive anvendt så effektivt som muligt. Inden for lovforslagets anvendelsesområde vil der dog fortsat blive udført stikprøvebaseret kontrol, som også anvendes til at verificere den anvendte model. Der vil også fortsat blive fulgt op på reaktive sager.

3.5.2. Underretningspligt til kontrolmyndigheden (§ 5, stk. 3)

Fyrværkeribrancheforeningen (F) undrer sig over, at lovforslaget lægger op til, at kontrolmyndigheden skal kontaktes ved enhver afvigelse. F bemærker, at de nuværende regler på fyrværkeriområdet alene stiller krav om, at kontrolmyndigheden skal kontaktes vedrørende produkter, der udgør en risiko.

Kommentar

Det er vurderingen, at det vil være et uforholdsmæssigt krav at stille over for de erhvervsdrivende, at kontrolmyndigheden skal underrettes ved enhver afvigelse. Samtidig vurderes det alene er nødvendigt for kontrolmyndigheden at modtage underretning om produkter, der udgør en alvorlig risiko.

3.5.3 Krav til borgere og virksomheder, når produkter stilles til rådighed for andre (§ 7)

DE, DI og TA efterlyser mere klarhed om, hvordan denne bestemmelse skal anvendes og håndhæves.

DI forstår hensigten om at beskytte borgere og fabrikanter i nye deleøkonomiordninger. DI mener dog, at bestemmelsen i § 7, stk. 1 udgør et problem, fordi den tillægger almindelige borgere et ansvar for produkters regelefterlevelse, og fordi borgere ikke bør kunne stilles til ansvar for, hvordan andre borgere benytter et produkt, de har lånt eller lejet ud.

DE vurderer, at bestemmelsen vil kunne få vidtrækkende konsekvenser for de involverede personer og virksomheder, og at bestemmelsen og anvendelsen af den samtidig kan få afsmittende effekt på retsforhold inden for erstatnings- og forsikringsretten. DE opfordrer til, at Sikkerhedsstyrelsen i samarbejde med Justitsministeriet udarbejder en vejledning til borgere, virksomheder og forsikringsselskaber om bestemmelsen.

3.5.4. Adgang til at indhente oplysninger (§ 15)

DI og TA mener overordnet, at virksomhedernes forpligtelse til at udlevere forretningshemmeligheder bør begrænses.

DI er enig i, at ”forretningshemmeligheder” ikke må kunne benyttes til at omgå kravet om samarbejde i forbindelse med afdækning af, om et produkt udgør en risiko. Men DI foreslår, at virksomheder kun kan pålægges at udlevere forretningshemmeligheder under skærpede omstændigheder og med garanti for fortrolighed. DI mener, at det bør fremgå, at alle og enhver ikke skal kunne indhente oplysninger hos en erhvervsdrivende.

TA mener ikke, at kontrolmyndigheden bør kunne få udleveret forretningshemmelige recepter eller konstruktionstegninger. TA ønsker desuden op-

lyst, hvordan forretningshemmeligheder sikres, hvis de udleveres til kontrolmyndigheden, og hvordan fabrikanten stilles, hvis der er tale om hemmelighedsstemplede produkter.

Kommentar

Det er centralt for vurderingen af produkters overensstemmelse med reglerne, at kontrolmyndighederne har adgang til alle relevante oplysninger, hvilket også kan omfatte forretningshemmeligheder. Derfor har Sikkerhedsstyrelsen allerede i dag adgang til at få udleveret forretningshemmeligheder på alle områder omfattet af lovforslaget. Denne adgang foreslås videreført for den relevante kontrolmyndighed i lovforslaget. Det følger samtidig af markedsovervågningsforordningens artikel 14, stk. 4, litra a og b, at kontrolmyndigheden skal kunne indhente relevante oplysninger og specifikationer m.v.

Kontrolmyndigheder er underlagt en række forvaltningsretlige og retssikkerhedsmæssige principper. Det indebærer, at forretningshemmeligheder skal behandles forsvarligt og kan undtages ved en eventuel aktindsigt. Derudover er forretningshemmeligheder yderligere beskyttet mod offentliggørelse efter lovforslagets § 27, stk. 2, medmindre der er tale om hensyn til menneskers sikkerhed eller sundhed. Endelig følger det af markedsovervågningsforordningens artikel 17, at forretningshemmeligheder skal respekteres. Da det principielt er irrelevant for kontrolmyndigheden, om en oplysning har karakter af forretningshemmelighed, er det vurderingen, at bestemmelsen i § 15, stk. 2, allerede er indeholdt i § 150, stk. 1, hvorfor den med fordel kan slettes og bemærkningerne til § 15, stk. 1 præciseres i overensstemmelse hermed.

3.5.5. Udtagning af produkter (§ 17)

Både DE og DI gør opmærksom på, at udtagning af produkter i forbindelse med kontrolindsatsen kan have store konsekvenser for virksomhederne.

DE fremhæver særligt, at udgifterne til fragt af omfangsrige produkter kan være store, og at myndighederne derfor bør benytte sig af den billigste relevante transportform og transportør, når myndigheden viderefakturerer omkostningerne til en virksomhed.

DI fremhæver, at kontrolmyndigheden må kunne begrunde prøveudtagelse af produkter, behovet for tests og sagkyndige erklæringer. DI mener, at betaling for tests kun bør opkræves af kontrolmyndigheden for den del af kontrollen, der vedrører manglende regelefterlevelse, ligesom mindre formelle fejl ikke skal kunne medføre tilbagebetaling. Derudover henviser DI til den foreslåede § 17, stk. 4, om indhentelse af erklæringer fra sagkyndige og foreslår, at henvisningen til § 13 om midlertidige forbud slettes, da et

midlertidigt forbud ikke nødvendigvis resulterer i en vurdering af, at produktet er ulovligt. Endelig mener DI, at § 17, stk. 5, er et unødigt indgreb i aftalefriheden imellem private virksomheder.

Kommentar

Det bør være et naturligt vilkår for at gøre produkter tilgængelige på markedet, at produkterne kan udtages med henblik på vurdering af overensstemmelse med reglerne. Det vurderes derfor at være rimeligt, at erhvervsdrivende bidrager til nogle af udgifterne forbundet med vurderingen, herunder eventuel fragt til det sted, hvor vurderingen skal foretages. Samtidig skal kontrolmyndigheden altid tage hensyn til de erhvervsdrivende og de gener, som kontrolforanstaltninger kan medføre.

Det er nødvendigt, at den fulde betaling for tests og erklæringer kan opkræves fra den erhvervsdrivende i tilfælde af uoverensstemmelse, da det er den erhvervsdrivendes ansvar at sikre overensstemmelse. Tests foretages på baggrund af en konkret vurdering efter produkttype eller overvågningsindsats. Ligeledes vil der blive foretaget en konkret vurdering af, om der skal ske fuld omkostningsdækning, hvilket f.eks. ikke findes rimeligt i en sag om midlertidigt forbud, hvor en sagkyndig erklæring underkender et forbud, eller hvis erklæringen har vist sig utilstrækkelig. Det vurderes, at dette med fordel kan præciseres i bemærkningerne til § 72, stk. 4.

3.5.6 Påbud om ændring eller fjernelse af indhold fra onlinegrænseflader (§ 22)

DI mener, at § 22 om kontrolmyndighedens mulighed for at påbyde ændring eller fjernelse af indhold er et nødvendigt skridt i at sikre effektiv fjernelse af farlige produkter på tværs af onlinegrænseflader. DI mener dog ikke, at andre forhold end salg af ulovlige produkter skal kunne begrunde et påbud om en advarsel på online grænsefladen, da dette vil være at gå længere end markedsovervågningsforordningen.

Kommentar

Det er vurderingen, at det er nødvendigt at kunne udstede påbud vedr. andre forhold end salg, f.eks. anprisninger af eller reklame for ulovlige produkter. Netop anprisninger ansporer forbrugerne til at søge det pågældende produkt af andre kanaler og skal derfor fjernes fra blogs, profiler eller andre platforme.

Det er også vurderingen, at bestemmelsen om påbud ikke bør begrænses til tilfælde, hvor produktet udgør en alvorlig risiko, men at bestemmelsen også skal kunne anvendes i tilfælde, hvor der er tale om et ulovligt produkt.

I begge henseender går § 22 videre end markedsovervågningsforordningens artikel 14, stk. 4, litra k, nr. 1. Det skal bemærkes, at markedsovervågningsforordningens beføjelser er minimusbeføjelser, som det er op til

det enkelte medlemsland at fortolke og implementere i overensstemmelse med national praksis og nationale prioriteter. Regeringen er optaget af, at det skal kunne betale sig at overholde gældende regler. Det går ud over den fair konkurrence og kan få alvorlige konsekvenser for de virksomheder, som faktisk overholder reglerne, hvis andre virksomheder kan få lov til at sende ulovlige produkter på markedet, uden at det har mærkbare konsekvenser.

3.5.7. Blokering af onlinegrænseflader (§ 23)

Både DE, DI og FT oplever, at der er betydelige problemer med de produkter, som danske forbrugere køber via platforme mv. uden for EU. Flere af de populære platforme formidler salg af varer, der ikke lever op til EU-krav, selvom de har europæiske og danske forbrugere som målgruppe, og forbrugerne kan ikke regne med, at produkterne er sikre. FT anfører i den forbindelse, at den frivillige aftale ("Safety Pledge") mellem de store online platforme og EU-Kommissionen ikke er tilstrækkelig, og finder det positivt, at der foreslås nye metoder.

DE, DI og FT vurderer generelt, at bestemmelsen i lovforslaget vedrørende blokering, ikke er vidtgående nok.

DE bemærker, at bestemmelsen er baseret på markedsovervågningsforordningens art. 14, stk. 4, litra k, nr. 2., men at der ikke er noget til hinder for at indføre flere beføjelser end fastlagt i forordningen, så længe det ikke krænker anden EU-ret. DE mener, at § 23 er utilstrækkelig, da den kun kan anvendes i relation til et specifikt produkt, som kontrolmyndigheden har truffet afgørelse om. DE bemærker, at en platform som Wish typisk vil fjerne det pågældende produkt og dermed undgå en blokering, men at Wish har over 2 mia. andre produkter til salg, og at henimod 90-100 pct. af varerne på denne og andre platforme kan være ulovlige.

DE foreslår på den baggrund, at kontrolmyndighederne (via teleselskaberne) bør kunne blokere for adgangen til onlinegrænseflader, der *overvejende* sælger ulovlige produkter. FT foreslår en tilsvarende bredere hjemmel til blokering af onlinegrænseflader, der overvejende sælger ulovlige produkter.

Alternativt foreslår DE, at blokering kan ske på baggrund af gentagende overtrædelser af produktsikkerhedslovgivningen, hvor der er solgt varer, der udgør en alvorlig risiko. Det bør ifølge DE ikke være relevant, om den pågældende tjeneste fjerner produkterne efter at have modtaget påbud om fjernelse, idet nogle onlinegrænseflader driver forretning under mottoet "hellere få tilgivelse end tilladelse". DE anbefaler i den forbindelse, at kontrolmyndigheden benytter sig af adgangen til at få dokumentation gennem

den bemyndigede repræsentant på områder, hvor det er et krav efter markedsovervågningsforordningen. I en del tilfælde kan overtrædelser i så fald hurtigt konstateres.

DI anser også §§ 22-23 som uhensigtsmæssige i forhold til erhvervsdrivende, som gentagne gange overtræder reglerne. DI mener, at der er behov for en større hammer, som skal være effektiv mod brodne kar, der spekulerer i, at kontrollen er begrænset i forhold til produktudbuddet, og som kalkulerer med, hvor meget myndighederne kan kontrollere. Samtidig skal virksomhedernes retssikkerhed sikres. DI anbefaler derfor en model, hvor der via domstolsafgørelse kan blokeres for en onlinegrænseflade, der gentagne gange har formidlet salg af produkter, der udgør en alvorlig risiko.

I forhold til at få ophævet en blokering igen foreslår både DI og DE, at dette skal kunne ske, hvis den pågældende platform/virksomhed kan dokumentere tilstrækkelige kvalitetssikringsprocedurer, herunder f.eks. at virksomheden har ændret sin compliance-politik og styrket kontrollen med sine leverandører.

DI støtter DNS-blokering, men påpeger, at det medfører blokering af hele domæner, hvilket skal indgå i en proportionalitetsvurdering. DI efterspørger en model som Spillemyndighedens, hvor alene en enkelt internetudbyder indkaldes i en retssag om blokering, og at alle øvrige internetudbydere i givet fald solidarisk følger op, hvilket kan aftales med Teleindustrien.

Teleindustrien (TI) er bekymret over tendensen til, at politikerne ønsker at kunne blokere hjemmesider på flere og flere områder. TI anfører, at det strider mod internettets grænseoverskridende og åbne natur, at man politisk afskærer brugerne fra dele af nettet og i praksis skaber en dansk version af internettet afgrænset af danske regler. En væsentlig del af løsningen er efter TI's opfattelse at styrke brugernes kompetencer og evne til kritisk at tilgå digitale tjenester og indhold på internettet. TI finder det dog positivt, at den foreslåede model baseres på afgørelser fra domstolene. TI ønsker det præciseret, hvordan en blokering kan ophæves, og foreslår, at kontrolmyndigheden bør gennemgå blokerede hjemmesider for at sikre, at der ikke blokeres unødvendigt.

Derudover bekymrer TI sig for, at omfanget af blokeringer kan blive stort, hvilket kan medføre store administrative byrder. DI efterspørger derfor klare kriterier, der kan lægges til grund for en afgørelse om blokering af domstolene.

Både DI og TI foreslår, at blokeringsordningen evalueres, f.eks. efter 2 år.

Kommentar

Den stigende e-handel betyder, at det er nødvendigt med nye tiltag for at sætte effektivt ind over for onlinegrænseflader, hvor der sælges ulovlige produkter. Samtidig er blokering af hjemmesider dog et meget indgribende tiltag, der svarer til midlertidigt at lukke en fysisk butik. Indgrebet bør derfor alene anvendes i særlige tilfælde, og bør prøves ved domstolene. Der bør være helt klare kriterier for, hvornår blokering kan ske, og hvornår blokeringen kan ophæves. Samtidig skal der ved hver blokering foretages en proportionalitetsvurdering.

Når blokering vurderes at være det mest egnede middel i visse tilfælde, skyldes det, at nogle onlinegrænseflader gentagende gange og i stort omfang sælger ulovlige produkter. Det er u hensigtsmæssigt, hvis onlinegrænseflader kan indordne sig efter kontrolmyndighedens påbud efter §22 og dermed undgå en blokering for derefter at sælge andre ulovlige produkter.

På den baggrund og som følge af høringssvarene vurderes det, at § 23 er utilstrækkelig, og at bestemmelsen med fordel kan udvides. Dette medfører, at bestemmelsen går videre end minimumskravet i markedsovervågningsforordningens artikel 14, stk. 4, litra k, nr. 2. Konkret vurderes det, at § 23 skal ændres, så der kan blokeres for onlinegrænseflader, hvor der gentagne gange er solgt produkter, som udgør en alvorlig risiko. Der skal således opstilles nogle kriterier, som domstolene efterfølgende kan afveje, herunder hvor mange produkter, der er solgt, og over hvilken periode.

Det skal bemærkes, at der ikke vil kunne laves en bestemmelse og en praksis, som svarer til andre umiddelbart sammenlignelige retsområder, idet der på disse områder typisk er tale om onlinegrænseflader, der i sig selv er ulovlige. Det gælder f.eks. blokering efter spilleloven, hvor det er objektivt konstaterbart, hvornår der kan blokeres. På samme måde på området vedrørende krænkelse af ophavsretten, hvor Rettigheds Alliancen alene forfølger muligheden for blokering efter retsplejeloven og ophavsretsloven i det omfang, der er tale om onlinegrænseflade med kriminelle intentioner.

Det er vurderingen, at der skal foretages en yderligere præcisering af bemærkningerne til § 18, så det fremgår, hvad der konkret skal til for at ophævelse kan ske. Det vurderes, at ophævelse skal kunne ske, når onlinegrænsefladen dokumenterer, at den har truffet forholdsregler for at undgå farlige produkter i fremtiden f.eks. ved kvalitetsprocedurer eller lignende.

3.5.8. Kontrol med produkter fra tredjelande (§ 30)

Både DE, DI og FT er overordnet positive over for, at kontrolmyndigheden i samarbejde med Toldstyrelsen skal kunne tilbageholde farlige og ulovlige produkter købt af forbrugerne via platforme mv. i 3. lande.

FT understreger dog, at forbrugers retssikkerhed skal være på plads. FT mener, at forbrugere er uden skyld i, at visse erhvervsdrivende sælger farlige produkter, at mange forbrugere ikke er bekendte med de risici, der kan være ved at importere visse produkter fra tredjelande, og at det ikke kan lægges til grund, at forbrugere ikke tillægger sikkerhed betydning.

Både FT og TA savner afklaring af, om forbrugeren selv skal afholde udgiften, hvis det indkøbte produkt tilbageholdes og kræves konfiskeres og destrueret. FT efterspørger en gennemskuelig proces, hvor forbrugere bl.a. kan få penge refunderet og blive vejledt.

FT havde gerne set, at lovforslaget allerede nu indeholdt tydelige hjemler til den pågældende kontrol frem for en foreløbig bemyndigelse. Både FT og DE ser frem til, at erhvervsministeren og skatteministeren hurtigt får forhandlet en løsning, så det bliver tydeligt, hvad forbrugere kan forvente, og så Toldstyrelsen reelt kan komme i gang med arbejdet. DE gør dog samtidig opmærksom på, at det vil være umuligt for de danske toldmyndigheder at foretage en så omfangsrig kontrol ved grænsen, at forbrugernes sikkerhed sikres alene herigennem.

DI anfører i den forbindelse, at der kommer et meget stort antal produkter fra tredjelande ind i Danmark, og at der derfor også er et behov for forebyggelse. DI vurderer, at der er større potentialer i at samarbejde om håndhævelse på WTO niveau, i frivillige aftaler med e-handelsportaler, platforme mv. om forhindring af salg af ulovlige produkter, i samarbejde og koordination med tredjelandenes myndigheder samt internt i EU samt i intensiveret forbrugeroplysning.

Kommentar

Bemyndigelsen i § 30 skal imødekomme den aktuelle problemstilling på produktområdet om danskeres køb af produkter direkte fra tredjelande. En række tests har vist, at disse produkter i et stort omfang ikke lever op til gældende krav til sikkerhed og overensstemmelse.

De gældende regler giver alene myndighederne mulighed for at kontrollere erhvervspakker. Hvis kontrollen skal udvides til også at omfatte de pakker, som forbrugere selv importerer fra tredjelande, vil der således være tale om ny type indsats, hvor der skal sikres en passende balance mellem en effektiv kontrol og forbrugernes rettigheder. Der kan efter dialog med interessenterne på området udformes en bekendtgørelse, som fastlægger de nærmere rammer for denne kontrol.

Det vurderes, at det med fordel kan præciseres i lovforslaget, at visse produkter ikke nødvendigvis konfiskeres og destrueres, men at der i visse tilfælde bør være mulighed for, at det ulovlige produkt returneres til den erhvervsdrivende, så forbrugeren kan forsøge at få sine penge tilbage.

Det vigtigt at understrege, at bestemmelsen ikke kan stå alene, og at det er nødvendigt med en stor indsats på tværs af myndigheder og lande for at komme ovennævnte problemstilling til livs. I den forbindelse finder regeringen det positivt, at der på EU-niveau arbejdes med et nyt momsafregningssystem, hvorefter de billigste produkter ikke længere vil være moms-fritaget. Fremover vil det heller ikke være muligt at få sendt små pakker fra eksempelvis Kina til Danmark til en uforholdsmæssig lav porto, fordi der for nyligt er landet en aftale i verdenspostsamarbejdet frem mod 2025.

3.6. Henvisninger til standarder, der ikke indføres i Lovtidende (§ 37)

TA foreslår, at der ikke skal accepteres standarder på andre sprog end dansk og engelsk, hvis der i bekendtgørelser fastsat i medfør af lovforslaget henvises til standarder, som ikke indføres i Lovtidende.

Kommentar

Det skal være let for erhvervsdrivende at læse og anvende standarder. Standarder skal derfor skrives på et sprog, som de erhvervsdrivende kan forstå. På mange områder er det vurderingen, at aktørerne er vant til at anvende internationale standarder, herunder standarder på engelsk. Samtidig er det ikke alle standarder, der nødvendigvis oversættes af Dansk Standard til dansk. På den baggrund vurderes det, at det skal være muligt at henvise til standarder, som ikke findes på dansk. Da lovforslaget omfatter en lang række forskellige produktområder kan det undtagelsesvist være nødvendigt at henvise til standarder, der ikke er skrevet på dansk eller engelsk. Det altovervejende udgangspunkt vil dog være dansk eller engelsk eller som minimum et sprog, der er letforståeligt, f.eks. svensk eller norsk.

3.7. Forslag om et rådgivende organ og det øvrige samarbejde mellem myndigheder og organisationer m.v. (§ 36)

DE, DI og FT hilser etableringen af et rådgivende organ bestående af repræsentanter fra erhvervs- og forbrugerorganisationer velkomment og stiller sig til rådighed for arbejdet.

FT ønsker samtidig, at Rådet for El- og Gasteknisk Sikkerhed fastholdes.

DE mener, at der sideløbende med et rådgivende organ bør nedsættes en fast dialog- og følgegruppe på tværs af ansvarlige myndigheder og organisationer m.v. Ifølge DE vil det være relevant at nedsætte dialoggrupper for enkelte produktkategorier, så særinteresser varetages.

Dansk Industri (DI) mener, at det er nødvendigt at øge kontroltrykket for at sikre en mere effektiv markedsovervågning, og at dette blandt andet kan ske gennem samarbejde med industrien mv, jf. markedsovervågningsforordningens artikel 9. DI opfordrer Sikkerhedsstyrelsen til at tage initiativ til et sådant samarbejde, som kan indgå i arbejdet i det rådgivende organ.

Kommentar

Det rådgivende organ skal bestå af interessenter organisationer, der repræsenterer forbrugerinteresser og erhvervslivet bredt på tværs af produktområder. Organet skal rådgive om produkter og markedsovervågning. Herigennem skal organet bl.a. bidrage til at sikre danske virksomheders konkurrencevilkår og beskytte de danske forbrugere.

Der eksisterer derudover et Markedsovervågningsudvalg, bestående af alle danske myndigheder med ansvar for markedsovervågning af produkter. Med markedsovervågningsforordningen er der lagt op til yderligere at styrke koordinationen mellem nationale kontrolmyndigheder.

Det er på den baggrund vurderingen, at der ikke er grundlag for yderligere dialog eller følgegrupper.

Det er oplagt at anvende det rådgivende organ som forum for markedsovervågningsforordningens artikel 9 om fælles aktiviteter til fremme af overensstemmelse. Dette kan med fordel fremgå af bemærkningerne.

3.8. Klageadgang (§ 39)

DI mener, at der bør være adgang til et klagenævn eller lignende før en egentlige domstolsprøvelse. DI er enig i, at der ikke umiddelbart er et behov på Sikkerhedsstyrelsens område, men bemærker, at der findes klageadgange på andre produktområder, som er omfattet af markedsovervågningsforordningen. Derfor mener DI, at hjemlen bør sikres allerede nu. DI foreslår, at hjemlen også giver mulighed for at få efterprøvet afgørelser, som er truffet af andre landes markedsovervågningsmyndigheder med henblik på at undgå uberettiget automatisk non-compliance i EU.

FT foreslår, at § 30 om bemyndigelsen til at fastsætte regler om kontrol med produkter importeret fra tredjelande undtages fra § 39 om afskæring af klageadgang, eller som minimum muliggør indførelse af administrativ rekurs i sager, hvor produkter tilbageholdes med hjemmel i § 30 og den dertilhørende påtænkte bekendtgørelse.

Kommentar

Det er vurderingen, at de eksisterende EU-procedurer for at anfægte afgørelser truffet af andre landes markedsovervågningsmyndigheder bør anvendes. Erhvervsdrivende har mulighed for at få hjælp gennem SOLVIT, der i Danmark er funderet hos Erhvervsstyrelsen, eller ved at kontakte den relevante danske kontrolmyndighed.

På nuværende tidspunkt er antallet af klager eller potentielle klager meget lavt, hvorfor det vil være særdeles administrativt tungt og dyrt at etablere et selvstændigt klagenævn eller lign. Der har ikke tidligere været efter-

spørgsel efter noget tilsvarende. Det kan dog vise sig at blive en konsekvens af den nye lovgivning, at der træffes væsentligt flere afgørelser og dermed også opstår et større potentiale for klagesager. Det vil i forbindelse med ovennævnte evaluering af lovforslaget efter to år være relevant at følge op på antallet af (potentielle) klager og revurdere behovet for en særskilt klageinstans på produktområdet.

Regeringen vurderer, at det vil være relevant at kunne fastsætte en særlig klageadgang for forbrugere, hvis produkter tilbageholdes i tolden i medfør af § 30.

3.9. Sanktioner (§ 42)

DI og FT bakker op om at skærpe sanktionerne på området.

FT, DI og DE vurderer dog, at de foreslåede strafbestemmelser vil blive svære at håndtere i praksis, og at bemærkninger vedrørende strafudmåling bør præciseres væsentligt. DE anbefaler et mere gennemsigtigt og enkelt system, der er nemmere for både kontrolmyndigheden og anklagemyndigheden at håndtere og gør det muligt hurtigt og effektivt at få ført sagerne gennem det strafferetlige system.

FT mener, at det foreslåede bødeniveau er markant for lavt. Virksomhedernes omsætning bør ifølge FT være et af de vigtigste kriterier, når bødestørrelsen fastsættes. FT sammenligner desuden bødeniveauet med konkurrenceområdet, hvor forsætlige eller groft uagtsomme overtrædelser kan straffes med bøder op til 4 mio. kr. for mindre alvorlige overtrædelser og op til over 20 mio. kr. for meget alvorlige overtrædelser. FT mener, at bøderne på produktsikkerhedsområdet ved den sammenligning er insignifikante, når mange af de samme hensyn gør sig gældende, og når overtrædelse af produktsikkerhedsreglerne kan medføre legemsskader, nogle gange med døden til følge.

FT foreslår, at det på sigt overvejes at give Sikkerhedsstyrelsen adgang til at fastsætte administrative bøder ved overtrædelse af produktlovgivningen.

FT støtter den foreslåede ændring af tilegnelseskravet fra forsæt/grov uagtsomhed til simpel uagtsomhed med henvisning til, at produktsikkerhedsområdet ikke bør fravige særlovgivningens udgangspunkt.

FT og DI støtter absolut kumulation, dvs. sammenlægning af straffene for enkelte overtrædelser, så der ikke ”gives rabat” ved flere overtrædelser.

DI sætter spørgsmålstegn ved, om sanktionerne kan håndhæves over for aktører i tredjelande, da det kan medføre en yderligere skævvridning, hvor virksomheder i Danmark og EU i praksis reguleres hårdere. DI er ligeledes

i tvivl om, hvorvidt en bemyndiget repræsentant kan overtage ansvaret for så vidt angår sanktioner.

DI er endelig optaget af proportionaliteten i sanktioneringen. DI mener ikke, at der bør være forskel på længden af den maksimale fængselsstraf på de forskellige områder, men at straffen altid skal være proportional med den risiko, som påføres.

Fyrværkeribrancheforeningen undrer sig i den forbindelse også over, at overtrædelser på området for pyrotekniske artikler og fyrværkeri under skærpende omstændigheder kan straffes med indtil 2 års fængsel, når strafferammen for samtlige øvrige overtrædelser under skærpende omstændigheder er indtil 1 års fængsel.

Kommentar

Et væsentligt formål med lovforslaget er stramningen af sanktioner. Det er nødvendigt, at sanktionerne både er effektive og har en præventiv effekt, men det er samtidig nødvendigt, at de er proportionale.

Det er vurderingen, at bødestørrelserne bør hæves, samtidig med at bemærkningerne forenkles. Det foreslås derfor, at det er en bøde på minimum 50.000 kr., som danner udgangspunktet for bødefastsættelsen. Det tilsigtes, at virksomheder med stor omsætning bør ifalde betydeligt større bøder. Bøden kan ved formildende omstændigheder nedsættes. Bødens størrelse påvirkes i udgangspunktet af fire forskellige parametre: tilregnelse (graden af uagtsomhed eller forsæt), mulig konsekvens, sandsynlighed for at konsekvensen indtræffer og virksomhedens omsætning. Det foreslås altså således præciseret, at der ved fastsættelsen af bødestørrelser skal tages højde for virksomhedens omsætning, således at bøderne på den ene side for store virksomheder kan mærkes, men samtidig skal det også sikres, at små virksomheder ikke risikerer at lukke på grund af mindre fejl.

Muligheden for fængselsstraf indtil 2 år findes allerede i dag på fyrværkeriområdet. Som noget nyt er det foreslået at indføre fængselsstraf på lovens anvendelsesområde. På baggrund af høringen er anvendelsen af fængselsstraf genovervejet, og det vurderes, at der er et behov for at kunne idømme samme fængselsstraf på flere af produktområderne, som omfattes af lovforslaget. Det skal således være muligt at idømme fængselsstraf på de områder, hvor produkterne i særlig grad kan indebære en alvorlig risiko, herunder på områderne for maskiner, trykbærende udstyr og el- og gasprodukter. Forslaget bør derfor ændres, så det fremover vil være muligt at idømme fængsel op til 2 år på områder, hvor der ikke i dag er mulighed for fængselsstraf, og der i høringen var lagt op til et år for alle andre produkter end fyrværkeri. Det bemærkes, at der er tale om en markant forhøjelse af strafferammen, men denne forventes kun anvendt i helt særlige og

sjældne tilfælde, og strafudmålingen vil være underlagt domstolenes kompetence.

Det er vurderingen, at det kan være hensigtsmæssigt, at der kan udstedes administrative bødeforlæg af kontrolmyndigheden. Samtidig er det dog vurderingen, at vedtagelse af en bødeforelægsordning bør afvente lovforslagets ikrafttræden og en efterfølgende periode, hvor lovforslaget anvendes. På den baggrund kan der foretages en vurdering af, om der findes et tilstrækkeligt antal overtrædelser på området, som er ensartede, ukomplicerede og uden bevismæssig tvivl, hvilket vil være kriterierne for at indføre ordningen. Det vil derfor være oplagt, at spørgsmålet om administrative bødeforlæg genovervejes i forbindelse med en evaluering af loven, som indledningsvist er omtalt ovenfor.

I forhold til aktører fra tredjelande er der i Danmark og EU generelt udfordringer forbundet med at gennemtvinge afgørelser og sanktionere overtrædelser. Det er bl.a. derfor, at der med lovforslaget foreslås en række kontrolbeføjelser, som skal supplere lovforslagets sanktionsbestemmelser, så det er muligt at sætte ind over for ulovlige produkter i Danmark, uanset hvor den relevant erhvervsdrivende befinder sig. Lovforslaget indeholder beføjelser til f.eks. at udtage produkter til tests, forbyde ulovlige produkter og i sidste ende at blokere for onlinegrænseflader. Beføjelserne skal alle bidrage til at sikre, at der ikke sker en skævvridning af vilkår for danske virksomheder.

Endelig vurderes det, at bemærkningerne til § 42 om straf er for upræcise. Bemærkningerne skal anvendes af kontrolmyndigheden til fortolkning, og anklagemyndigheden og domstolene har behov for klare bestemmelser og bemærkninger, når en straf skal udmåles. Bemærkningerne bør derfor præciseres og omformuleres. Samtidig bør der med udgangspunkt i hørings svarene lægges op til en mere enkel og gennemsigtig strafudmåling.

3.10. Lovforslagets ikrafttrædelsestidspunkt (§ 43)

DI bemærker, at markedsovervågningsforordningen først træder i kraft til juni 2021 og forstår på den baggrund ikke, at lovforslaget skal træde i kraft den 1. juli 2020. DI ønsker bedre tid og mulighed for at analysere lovforslagets konsekvenser. Der bør efter DI's opfattelse desuden søges større opbakning på tværs af de relevante myndigheder for at opnå bedre og mere ensartet implementering af markedsovervågningsforordningen.

Kommentar

Regeringen finder det absolut nødvendigt, at der føres en effektiv markeds- overvågning af produkter. Online handel er større end nogensinde, og produkter kan købes fra hele verden. Det vurderes derfor, at der er et behov for at indføre nye beføjelser til kontrolmyndighederne, og at der ligeledes kan følges op på overtrædelser med hårdere sanktioner. I den henseende

er det positivt, at markedsovervågningsforordningen stiller krav om en række minimumsbeføjelser til myndighederne. Det er vigtigt for forbrugere og andre slutbrugere, at de trygt kan købe og anvende produkter, uanset hvor produkterne er købt. Regeringen vurderer derfor, at det er hensigtsmæssigt, at Sikkerhedsstyrelsens kontrolbeføjelser i lovforslaget kan anvendes ca. 1 år før markedsovervågningsforordningen finder endelig anvendelse.

Derudover er det vigtigt, at de relevante myndigheder indbyrdes og i fællesskab arbejder på at sikre, at markedsovervågningsforordningen så vidt muligt implementeres på en ensartet måde på tværs af myndigheder. Et sådant arbejde pågår allerede, herunder i Markedsovervågningsudvalget, og det vil fortsætte også efter forordningen endelige anvendelse den 16. juli 2021.

På baggrund af interessenternes behov for klarlæggelse af konsekvenserne for de erhvervsdrivende er det vurderingen, at det er nødvendigt at foretage en uddybning af lovforslagets struktur i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Det bør således tydeligt fremgå hvad konsekvenserne med lovforslaget er. Der henvises til kommentaren under punkt 3.2.

4. Oversigt over hørte organisationer og myndigheder o.l.

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Aerosol Industriens Brancheforening, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejds miljørådet, Børns Vilkår, Campingbranchen, Certificeringsorganernes Forum, DANAK – Den Danske Akkrediteringsfond, Danmarks Aktive Forbrugere, Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut, Dansk Byggeri, Dansk Camping Union, Dansk El-tavle Forening, Dansk Erhverv, Dansk Gasteknisk Center, Dansk Industri, Dansk Standard, Dansk Varefakta Nævn, Danske Advokater, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Drivkraft Danmark, Evida, FABA, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Forbrugerlaboratoriet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen Biogasbranchen, Foreningen Danske Kraftvarmeværker, Foreningen for Dansk Internethandel, Forsikring & Pension, Frederiksberg Forsyning, Fyrværkeribrancheforeningen, Giftlinjen, HOFOR, Ingeniørforeningen i Danmark, KL, Kosmetik- og Hygiejnebranchen, Landbrug & Fødevarer, Legetøjsbranchen LEG, Offshoresikkerhedsrådet, SMVdanmark, TEKNIQ Arbejdsgiverne, Teknologisk Institut, Teleindustrien, TÜV Nord Danmark ApS, UL International Demko A/S, Ulykkesanalysegruppen, VELTEK, Videncenter for Allergi, Aalborg Gas

5. Følgende organisationer, foreninger m.v. har haft bemærkninger til lovforslaget (9)

Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH), Fyrværkeribrancheforeningen, ISI Culinary, TEKNIQ Arbejdsgiverne og Teleindustrien.